

DEBRECZEN.

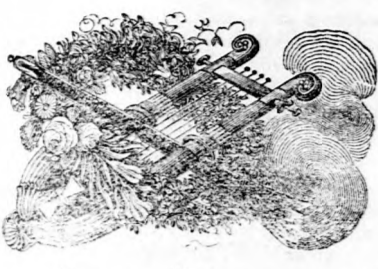
POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Ót-hasásos petisóret 5 kr. Nagybőrd terjedelmű, mint szintén több ízbeni hirdetés, alku szerint a legolcsóbb árért.

Előfizetési árak: Helyben és postán külvé. Egy évre 10 ft — kr. 1/2 évre 2 ft 50 kr.

Csokonai ünnepély.

Mi nem akarjuk a szép hármóniát megzavarni avatatlan ismételtetésekkel. Hanem kötelességünk hiven, szoroznunk kell a napi eseményeket.

A politikai győzelmek sem bírnak azon várás-róval, hogy a szívet teljesen megdöntsék; mert a politikának nincs célja; mert a politikai diadalmak ephemer dologok.

A rang, czím, gazdagság sem ad teljes gyönyört; és az ezeket képviselő fényes vigadalmaknak sincs általános értéke: mert csakis az anyag bálványimádására hívatnak; míg a szellemnek semmi rész nem jut az ürvendésből.

Oh az ily vívmányok diadalának hány mennyire elűt a nyers erőt dicsőítő, csokoni ünnepély vakító világát!

Oh az ily vívmányok diadalának hány mennyire elűt a nyers erőt dicsőítő, csokoni ünnepély vakító világát!

Mi nem akarjuk a szép hármóniát megzavarni avatatlan ismételtetésekkel. Hanem kötelességünk hiven, szoroznunk kell a napi eseményeket.

A politikai győzelmek sem bírnak azon várás-róval, hogy a szívet teljesen megdöntsék; mert a politikának nincs célja; mert a politikai diadalmak ephemer dologok.

A rang, czím, gazdagság sem ad teljes gyönyört; és az ezeket képviselő fényes vigadalmaknak sincs általános értéke: mert csakis az anyag bálványimádására hívatnak; míg a szellemnek semmi rész nem jut az ürvendésből.

Oh az ily vívmányok diadalának hány mennyire elűt a nyers erőt dicsőítő, csokoni ünnepély vakító világát!

Oh az ily vívmányok diadalának hány mennyire elűt a nyers erőt dicsőítő, csokoni ünnepély vakító világát!

gatiók hatáskörének megállapítására Magyarországgal közösen érve emelkedtek. Csehország csatlakozik a Magyarországgal kötött pénzügyi kiegyezkedéshez, a megállapított határvidék megállapítását illető szerződésnek a közös államadósághoz is járul a Magyarországgal történt megállapodás szerint.

A nem közügyekre nézve eléggé izletesnek találják cseh szomszédaink a Deák Ferencz füzte és fellátja közügyes ékeket s e receptet másolta le a igittata emlékiratába.

A törvényhatóságok szervezése. Végre szövegére került közönséghatalóság szervezésének leggyökeresebb kérdése, a pénzkérdés.

A hivatalos lap tegnapi számában olvassuk, hogy a horvát-szlavon országos kormányhoz Prica Miksa hatszennyven táblai tisztségű, a városi tisztségű és képviselő-testület — mint tudjuk, már két év óta vélelt csak állapot megszűntetését végezt a kör felirni határozott.

A csehgyezmény. A csehországi gyűlés emlékirata az, mely a napi politikai beszéd tárgyát képezi. A kormányhoz intézett filirai javaslat a pragmatika sanctioit véve támpontul, azt mondja, hogy a csehek elismerik a Magyarországgal való szentesített kiegyezést és sarkalatos törvényül a következő pontokat ajánlják érvénybe léptetni; 1. a kül- és hadügyet az unjczmegszavazás és védőkötelesség mikint betöltésére vonaskozó törvényhozás kivételével 2. a hadserg elemezését, elhelyezését s a hadserg polgárgojának szabályozását, 3. a pénzügyet, 4. a kintettel a közösen fedeződni kiadásra, 4. a közös sereg beszerzésének vezetésére vonatkozó intézkedések vezetésére nézve a császárt valja illetkesnek, 5. Csehország elismeri a delegatokat a országgyűléshez 15 rendes és 8 pottogot kíván küldeni kebeléből s érvényeseknek tekintni ama határozatokat, melyek a dele-

állapított öt közigazgatási szolgabírói járás, lesznek alszolgabírák is. Székely Péltucz, mezőváros. A jövő évi költségvetés 65,000 forintot tesz, a pénzügyi leltés szerint ez vagy huszonkét-zerrel kevesebb lenne.

Hátra van még azonban a fekete leveles, a megye az adószállítást sem elegendőnek, sem igazságosnak nem találván, a megye részére az adóösszegeből oly összeget kér engedélyezni, mely miniszteri s törvényhozási szigor megírás után a közigazgatás költségeinek fedezésére nélkülözhetlennek fog mutatkozni. Ily irányban tett a megye felirást az országgyűléshez és a pénzügyminiszterhez.

Külföld. Franciaország. Vasárnap megtartották a főtanácsosi választások, azonban azoknak eredményéről még igen hiányosak a tudósítások. A conservatív elem teljes győzelmét, mit a távirat jelent, nem hiszszük. Bármelyik párt győzött legyen is, e választások eredménye komoly befolyással lesz Franciaországban úgy Thiers, mint a nemzetgyűlés jövő magatartására.

A Standard int a franczia kormányt, hogy azon törekvésében, miszerint e megdönt felszabadítását siettetni, ne engedje magát talásgog engedményekre rávetetni.

Nemetszország. A berlini bank választmánya kimondotta, hogy a discontó felengedése ok nincs. Az Augsburgban megjelölt Deuzeitung szerint az augsburgi püspök Lutz kultuszminiszter a kamarák előtt alkotmányi séréssel akarja vádolni, mert az neki és a müncheni érseknek a hozzá intézett 12 kérdésre, nem a Dollinger ügyre vonatkozólag választ nem adott.

Czelder Márton missionárius Moldva Oláh törökszágai első protestans magyar missio kezdője a missio ügyét, melyben nyolcz egyházt iskolát szervezett, alapított, s azok közt négyet egészen beépített, a magyarok négy reform. egyházkerület kezébe adván: október 1-én utóljára a krajovai ref. szabad magyar egyházat és iskolát nyitotta meg. Adja az isten, hogy ez utolsó szabad egyház is virágoz legyen, s hogy a térre, melyről Czelder

lelépett, az evangélium és magyar nemzetiség szent érdekeit külföldön mindent megtenni, az ő uttörésén munkálkodni: lelkes követők találkoznak!!

Adományok a Csokonai szoborra: Schwarz Imre Vértessől 1 db arany, n-várdi ref. lelkész 1 db. arany, Vámosy István Pestről 5 ft. Pekár Imre ismét 5 ft. Kubinyi Kálmán 2 ft. Debreczen okt. 10. 1871.

Kedves vendégeink, hírlapíró társaink tegnap este a „Bika”-ban gyűlték össze s quasi ismerkedési estélyt tartottak. Oláh Józsi jeles zenéje általános elragadta az esztétiket s kinyilatkoztatott, hogy ily kitünő cigány zenekarral Pest csakugyan nem bír. De igaz is, a Rákóczyt oly tüzzel, oly melegséggel húzták rá, hogy ezen egyetlen darab eljátszása megérdemli a nyilvános elismerést. — A kedvelyes társaság az éjfélt oltatta el.

Főiskolánk nagy vesztét fenyegeti. Psenyeozki Nagy Sándor a modernnyelv tanára a tisztáneml. ref. egyházkerületnek Vajában szept. 24-ikén tartott közgyűlésén a sárospataki kollégium rendes tanárául egyhangulag közakarattal megválasztott. A sárospataki ref. főiskola — úgy látszik — mindent elkövet, hogy maga körébe gyűjtse a hazai legjelesebb tantereket; a ref. főiskolák közül az volt az, mely bevívte a tanszabadságot, a tudományos sikeres előhaladás és nélkülözhetetlen eszközt, s itt még nem állapodott meg, ehelyett állít a gátra a siker biztosítását. P. Nagy Sándor nem tires tanszékre választott el, hanem versenytársul, azon elvvel fogva, hogy „győzőn a mi jobb”, s irodalmi munkássága után biztosított neki oly állást, a mi nyelvi ott egy tanár sem dicsőíthatik. Ez t. gadhatatlanul igen öröndetes jelenség. Hazi tanügyünk terén, de a legőszintebben fájjalunk kell a jeles tanár elvesztését helyi szempontból. P. Nagy Sándor is a szellemi élet emelkedésének egyik legkitünőbb előharcosa volt; 12 éve, mióta városunk szerencsés őt híri, s mit tén eddig? Sikeres működési köre a városra és a főiskolára terjedt ki. Neki köszönhetjük a vasárnapi iskola nagy eszmények elterelését, mely által az iparos s tály elnevezhetőbb eszköz nyerte a művelődést, megbeszélhetlen volt továbbá nyilvános tanintézet, melyben a kereskedelmi osztály és az előnyeltek kedvelői részletesül oktatásban. A főiskolában az angol és franczia nyelvet tanította, tanítványai a külföld előtt is büszkeségünkre álltak meg helyeket és tanításai által tera incognitát nyitott meg a tanulófuszást előt. Az irodalmi téren való működésében talán felesleges is megemlítenünk, hiszen eléggé viszhangozzak azt a napi sajtó hasábján. Ez azt a derék tanárt most ki akarják ragadni karjaik közül; nagy és pótolhatatlan volna reánk nézve a vesztés, azért a főiskolai előjáráságtól a nevelésügy nevében elvárjuk, hogy ez eléggé meg nem becsülhető tanteret nem fogja könnyelműen elbocsátani, hanem mindent elkövet annak visszatartására. Kívánjuk pedig ezt nemcsak a magunk, hanem a közvélemény nevében is. Főtanodánkat eddig is a szükkeblőség tartotta vissza a haladástól, emelkedjünk fel tehát valahára egy kissé magasabb nézpontra!

Debreczeni lövészeny. 1871. Második nap kedden, okt. 10-én. I. Sz. k. Debreczen város díja 100 ar. Minden magyarországi fő számarú, 2 ang. mfid. tét 100 ft. fele bánat, a 2 dik ló a tét és bámatok felét nyeri. (7 aláírás.) Futott 6 ló. I. Gr. Eszterházy Imre 4. é. sg. k. Bajadné ap. Virgilius any. Hamptonia. 2. Ifj. gr. Festetics Tassiló 3 é. sg. m. Nádor ap. Lotterer any. May Queen. 3. Gr. Forgách Sándor 3 é. p. k. Aurora ap. Buccaneer any. Miss Eleonor. 4. Draveczy Aurel ur 4 é. p. m. Horor ap. Zetland any. Crafton Lass. 5. Gr. Festetics Pál 3 é. p. k. Gerle ap. Buccaneer any. Pampas. 6. Gr. Szapáry Iván 4 é. sg. k. Verbera ap. Compromise any. Vig-

Az elemek s az ember bösz csatája: Csak életteljes údo mozogás; Virágmező a harez vérmosta tája, S enyh-lugas fü-padja a sirhalom. Oh költő szeme! a mint a magasból A sziv setét aknába benépsz, Mit durva sors kemény sziklára paskol, Vagy tenger-kínjáng elmerit a vész: Előtted kín, kétségek, ellentétek Kiegyenülnek, elsimulva mind; Örök csillag deriti a sötétet, S a hit répartja nyugalommal int.

Mint hajótörtek enyh színébe' kékül A szikla, min sajkája ösztört: Atétl kínjával a sziv úgy kibékül, S mosolyra kész csak, a mi rég gyötört. Elmulot estátek vészétől, mond, ki retteg? Ha magad' szebb jövőn vigasztalod, S a bék' adó halhatlan isteneknek Jó Paéant zeng győzelem-dalod!

Íó Paéant nevednek is, nagy költő! Kit sors nem tört meg, sir sem fódhet el. Hantod' taposta már két-három öltet, A jelen, im, dicsőítő ünnepel. Nagy sokaság gyűl városod piarczán, Sir-helyeden mozúl a néma rög. Ki gyötört sors, idő, itélet harcra: Im szobrod áll, és koszorúd örök.

Shakespeare, Szentiván éjjelom, ötödik felvonás I. szin.

TÁRCZA.

Debreczen, 1871. október 11-én. Csokonai-pályázaton 40 aranyruj jutalmazott pályamű. Kéj. föl, sírod beomlott padmalból, — Mit az időnek lassu árja mos, — A mint mely medrű lejtőjén alátoly — Hatvanhat éve alvó vig dalos! Kéj. föl, ha enged (mely oly súlyosat nyom sírod felet); a durva vas labor, — S mely még súlyosban áll a torha hanton: — A melyben éltél, — a vas-durva kor!

A vénhedt század vérben alkonyula, Véres nap-nyugta, mondják, vést jelent. Az égő láng a hajnalig ányulva, S az új század új vést élce ment. De míg a láng tovább s tovább harpadál, S nagy csattanástól ég-föld megreped: Lantod hurjaiba te mosolygva kaptál, S eget-földet vidita éneked.

Ha Lilát dallás s „hatalmas szerelmét” *) A melynek „megemésztő tüze bánt” — Ha a „Tavaszi” s a kertek himes selymét, Hol jáczint nyílik s égő tulipánt; Ha ábrándozva a fokon tegipánt; Hol egykor „rád jaidult a Balaton”, Vagy zöngé sipod a „fejér nyárfakánál”: Az est álmulva csügge dalodan.

A „földiekkel játszó égi” lánykát Ki keredt' narciszokkal ültető, De játsza visszalátva adományát: Dalod mily édes vaddal illett; Majd „riadó leányát” és Thianyank Szent hegye” rejtekeiből kicsalád, Hogy lesve-lesse, vissza mit nem adhat, „Trillád” epvede eseklő dalát.

De búcsut mondva „kedv, remény, Lillának”, Mint sebzett gim futál az árny közé; Ben n vézre a sziv dúlt érén a bánat, A zold füvet egy csöpp sem öntöz. Kacszajba fült a tépett sziv nyögése, A kín tíze gyűszükirát pattogott, *) Az idéző-jel „—” közé tett szavak, sorok, kifejezések, Csokonaiéi.

Vas volt a kor, oh költő, melyben éltél; Dörgött az ég fenn, döngött lenn a föld. A nap csatát, rémeket hoz az éjfélt, Távoll a közvil fűt, vész üvölt. Kettő hasadt, derékon, Európa, Láng s füst gomolygott a nyilas felett; S husz év telék: a mélység éhes torka Holakkal tömtek! a mig tele lett.

Melység s magasság olvad ékeledben, Kétség s reményesség, hit és bölcselm; A titkok izis-fátyla félrelebben, S a sír s a menny kitarul hirtelen. Hol melyeit hánytorgatá az örvény: A tőprengő léleknek láncza hull,

Oh költő szeme! csillagidből nézve, Mily képet ilt előtted a világ! Selyem-fodor lesz a vad tenger vézse, Mit egy szelid kéz kissé megzilált.

Oh költő szeme! a mint a magasból A sziv setét aknába benépsz, Mit durva sors kemény sziklára paskol, Vagy tenger-kínjáng elmerit a vész: Előtted kín, kétségek, ellentétek Kiegyenülnek, elsimulva mind; Örök csillag deriti a sötétet, S a hit répartja nyugalommal int.

Oh költő szeme! a mint a magasból A sziv setét aknába benépsz, Mit durva sors kemény sziklára paskol, Vagy tenger-kínjáng elmerit a vész: Előtted kín, kétségek, ellentétek Kiegyenülnek, elsimulva mind; Örök csillag deriti a sötétet, S a hit répartja nyugalommal int.

